

Oorlog in Iran: Nederlanders willen onafhankelijkheid, pragmatisme en duurzame bronnen.

De gevolgen van de oorlog in Iran zijn goed merkbaar bij het Nederlandse publiek. Dit is ook te verwachten gezien de aandacht in de media en stijgende prijzen aan de pomp. Uit een onderzoek van Motivaction onder 1.080 Nederlanders blijkt dat 72% van de Nederlanders aangeeft dat ze worden geraakt door de gevolgen van de oorlog in Iran, terwijl slechts 11% zich buiten schot waant.

De zorgen hebben betrekking op de beschikbaarheid van energie en daarnaast over de prijsontwikkeling. Over beide punten maakt ruim 70% van de Nederlanders zich zorgen. Daar komt bij dat een substantiële groep van 41% zelfs bang is de energierekening niet meer te kunnen betalen bij verdere prijsstijgingen.

motivaction
insights and strategy

Actie! Ontwikkel energiebronnen waarmee we onafhankelijk worden

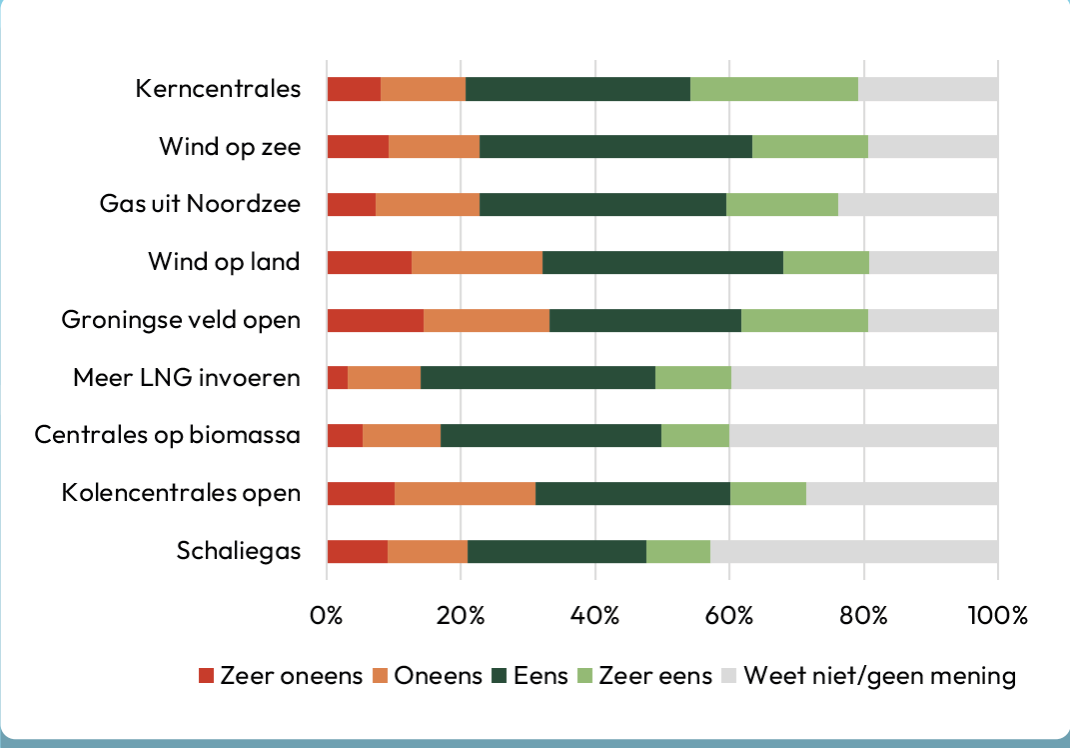
De oplossing is voor het overgrote deel van de Nederlanders helder: 88% is van mening dat Nederland onafhankelijk moet worden van het buitenland en zoveel mogelijk zijn eigen energie moet opwekken. Daarvoor moeten alle bronnen worden ingezet, waarbij kernenergie en windmolens op zee de meeste goedkeuring kunnen wegdragen. Het valt op dat bij alle energiebronnen die worden voorgelegd er een substantiële groep van ongeveer 20% is die aangeeft (nog) geen mening te hebben. Bij de minder bekende oplossingen zoals schaliegas, biocentrales en LNG loopt dit percentage op tot 40%. Dit suggereert dat er ruimte is voor voorlichting.

Hieronder worden de verschillende energiebronnen in volgorde van aflopende populariteit genoemd. Per bron kijken we naar de verschillen in draagvlak bij de verschillende segmenten in de Nederlandse bevolking. In de meeste gevallen zien we de grootste verschillen tussen de Mentality Duurzaamheidsprofielen (voorheen Vijf tinten groener). Om deze verschillen te kunnen duiden, geven we onderaan dit artikel een korte uitleg van de profielen. Voor meer informatie zie: motivaction.nl/mentality/duurzaamheidsprofielen

Voor **kerncentrales** is, samen met **windmolens op zee**, het meeste draagvlak: 58%. In termen van de Mentality Duurzaamheidsprofielen, blijkt dat de meeste steun voor kernenergie gevonden wordt bij de Statusbewuststen (77%). Het plan om meer windmolens op zee te realiseren wordt vooral gedragen door de groep Verantwoordelijken (70%). Het minste draagvlak voor wind op zee is er bij de Structuurzoekers, maar ook binnen deze groep is nog 50% van mening dat meer wind op zee een goed idee is.

“Kerncentrales plaatsen. Onderzoeken onder welke voorwaarden er toch gas uit Groningen gebruikt kan worden.”

“Nederland moet minder afhankelijk worden van het buitenland, dus meer zelfvoorzienend worden op het gebied van energie. Meer investeren in duurzame energie. Minder energie gaan gebruiken.”

Er is ook een krappe meerderheid (53%) voor meer **gaswinning op de Noordzee**. Het zijn vooral de Plichtsgetrouwen (59%), Structuurzoekers (60%) en Statusbewuststen (68%) die hiervoor te porren zijn. Slechts een relatief kleine groep van de Verantwoordelijken (37%) vindt dit een goed idee.

Het is niet verbazingwekkend dat er voor **wind op land** met 49% minder draagvlak is. De enige groep waar wind op land op een meerderheid kan rekenen is bij de Verantwoordelijken (63%). Bij de Structuurzoekers (de grote middengroep) is het draagvlak voor wind op land het laagst, maar toch is nog 35% van deze groep voor meer windmolens op land.

Een ander omstreden onderwerp is de heropening van het **Groningse veld**. Bijna de helft van de Nederlanders (47%) vindt dit een goed idee. De steun voor dit idee wordt vooral gevonden bij de Statusbewuststen (66%) en de Structuurzoekers (55%). Zoals te verwachten heeft dit idee het minste draagvlak in het noorden (36%), waarbij het waarschijnlijk zo is dat draagvlak voor heropening omgekeerd evenredig is met de afstand tot het probleemgebied.

“Groningers een aardbevingbestendig huis geven en gasputten heropenen.”

“Het gasveld in Groningen weer openen en de Groningers ruimhartig compenseren.”

Vervolgens komen er in de ranking twee energiebronnen die minder bekend zijn bij het algemene publiek. Zo is daar het idee om meer **LNG** in te voeren dat op de steun van 46% van de Nederlanders kan rekenen, maar ook geeft 40% aan dat ze niet weten of ze hiervoor of tegen zijn. Hetzelfde geldt voor het idee om **kolencentrales door te laten starten op biomassa**. Ook hier geeft 43% aan dit een goed idee te vinden en ook hier geeft 40% niet te weten of ze hiervoor of tegen is.

Het idee om **kolencentrales langer open** te houden heeft de steun van 40% van de Nederlanders. De tegenstanders van dit idee vormen samen 31% van de bevolking. Het verschil tussen de verschillende profielen komt bij dit thema misschien wel het duidelijkst naar voren. Van de Verantwoordelijken is 22% voor dit idee en 54% tegen. Bij de structuurzoekers is dit omgekeerd: daar is slechts 16% tegen dit idee en wil 50% de kolencentrales openhouden. Echter, bij de groep Structuurzoekers is ook het aantal mensen dat ‘weet niet / geen mening’ antwoordt met 34% het grootst.

“De schoonste kolencentrales ter wereld staan in Nederland. Laat die vooral staan en maak haast met het bouwen van nieuwe kerncentrales.”

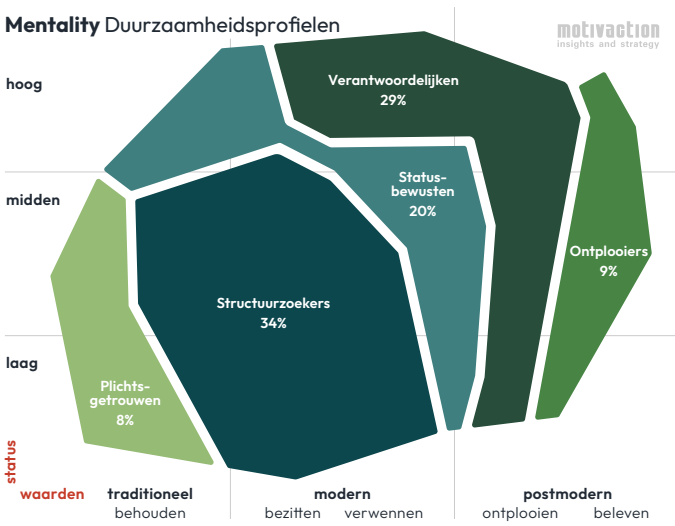
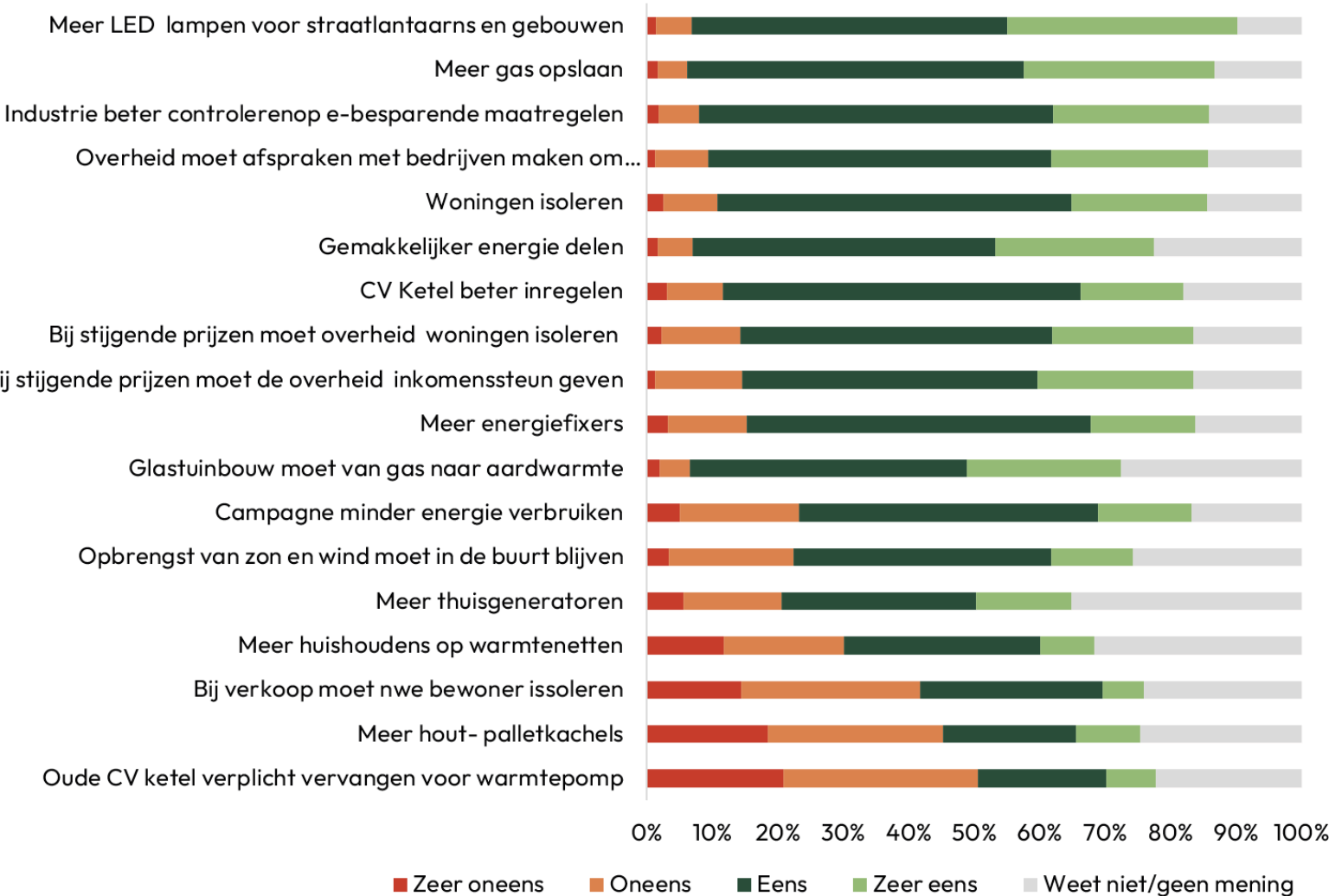
De energiebron met het kleinste draagvlak is **schaliegas**, maar onder druk van de oorlog in Iran is toch nog 36% van de Nederlanders voor de ontwikkeling van schaliegas in Nederland. Op dit onderwerp staan vooral de Statusbewuststen tegenover de Verantwoordelijken. Van de Statusbewuststen vindt een kleine meerderheid (51%) het een goed idee om dit verder te ontwikkelen. Bij de Verantwoordelijken is dit een veel kleinere groep van 23%. Ook hier zien we dat een groot deel van de Nederlanders zich op onbekend terrein begeeft: 43% geeft aan niet te weten wat ze met deze energiebron aan moet.

Actie! Implementeer beleid

Behalve dat er een divers palet aan energiebronnen ingezet moet worden om onafhankelijker te worden van het buitenland, is er ook behoefte aan een groot aantal aanvullende maatregelen. Over de hele linie is er veel draagvlak voor de voorgelegde maatregelen. Slechts een aantal maatregelen kunnen niet op een meerderheid rekenen. Het stimuleren van thuisgeneratoren en het uitbreiden van het aantal warmtenetten zijn minder populair. Ook hout- en pelletkachels zijn niet populair. En we houden niet van verplichtingen: het verplichten van nieuwe bewoners om hun pas aangeschafte woning te isoleren heeft meer tegenstanders (41%) dan voorstanders (34%). Zo houdt men er ook niet van om een versleten cv-ketel verplicht te vervangen door een (hybride) warmtepomp. 51% van Nederlanders is hier tegen.

Wil jij ook een thema of een vraag indienen voor het energiepaper? Of heb je vragen of opmerkingen? Neem dan contact op met Gerard van der Werf (g.vanderwerf@motivaction.nl)

Onderzoeksverantwoording: n= 1.080, onderzoeksperiode: 2 t/m 15 maart 2026

Plichtsgetrouwen

Hechten sterk aan traditionele waarden, en het gezin. Ze houden van een rustig en regelmatig leven en godsdienst speelt daarin vaak een belangrijke rol. Ze voelen zich verantwoordelijk om de wereld goed achter te laten voor volgende generaties.

Verantwoordelijken

Zijn intrinsiek duurzaam. Ze zijn zich erg bewust van hun ecologische voetafdruk en het effect daarvan op toekomstige generaties. Dit profiel maakt zich oprecht zorgen over regionale en mondiale milieuschade.

Structuurzoekers

Houden van een gemakkelijk en regelmatig leven. Ze vinden genieten en gezelligheid zeer belangrijk. Als het gaat om duurzaamheid, zijn ze de hekkensluiters. In het dagelijks leven houden ze zich weinig bezig met dit onderwerp.

Ontplooiers

Persoonlijke vrijheid is hun basis. Ze willen graag zelf, creatief meedenken over oplossingen en volgen niet blindelings de massa. Ontplooiers zijn optimistisch en denken eerder in kansen dan in bedreigingen. Ze denken duurzaam, maar zijn daarin niet principieel.

Statusbewuststen

Zijn individualistisch ingesteld. Hun maatschappelijke betrokkenheid is terug te zien in ondernemerschap. Ze zijn ambitieus, prestatiegericht en zien de toekomst positief tegemoet. Ze streven naar luxe en succes. Zij geloven in technologische ontwikkelingen en innovatieve producten.